Alla helgons dag

Kyrkoherde em. Sten Rydh, 2026–10–31

Dagens ämne: Helgonen.

Epistel: Upp. 7:9–17. Lovsången inför Guds tron.

Evangelium: Matt. 5:13–16. På saligheternas berg.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för alla dina sanna helgon som i tro, hopp och kärlek har levt och nu lever genom din helige Andes nåd. Amen.

Predikotext 3 årg.: Luk. 6 : 20–26. Saligprisningar och verop.

20 Jesus lyfte blicken, såg på sina lärjungar och sade: ”Saliga är ni som är fattiga, för Guds rike tillhör er. 21 Saliga är ni som hungrar nu, för ni ska bli mättade. Saliga är ni som gråter nu, för ni ska få skratta. 22 Saliga är ni när människorna hatar er och när de utesluter er och hånar och smutskastar ert namn för Människosonens skull. 23 Gläd er på den dagen och hoppa av glädje, för er lön blir stor i himlen. På samma sätt gjorde deras fäder med profeterna. 24 Men ve er som är rika! Ni har fått ut er tröst. 25 Ve er som är mätta nu! Ni kommer att hungra. Ve er som skrattar nu! Ni kommer att sörja och gråta. 26 Ve er när alla människor talar väl om er! För på samma sätt gjorde deras fäder med de falska profeterna.”

Vi firar idag ”Alla helgons dag”. Det är då särskilt viktigt att vi undersöker det bibliska begreppet ”helgon”. Det kommer av ord ”helig”. Det betyder skild från synd, avskild i kraft av Guds egen helighet. Aposteln Paulus inleder t.ex. Romarbrevet med orden: *”Från Paulus, Kristi Jesu tjänare, kallad till apostel och avskild för Guds evangelium, som han har utlovat genom sina profeter i de heliga Skrifterna”* (Rom. 1:1). Gud hade kallat Paulus till apostel och avskilt honom för att han skulle förkunna evangelium i enlighet med de heliga Skrifterna. Det är framför allt Gud själv som är helig. Vi kan tänka på orden som änglarna sjöng när profeten Jesaja fick sin kallelse: *”Helig, helig, helig är HERREN Sebaot! Hela jorden är full av hans härlighet.” (Jes. 6:3)* När de orden av änglarna ljöd började dörrposterna och trösklarna att skaka och hela huset fylldes av rök. Inför Herrens helighet blev Jesaja förtvivlad och ropade: *”Ve mig, jag förgås! För jag är en man med orena läppar och jag bor bland ett folk med orena läppar,och mina ögon har sett Kungen, HERREN Sebaot.”* (Jes. 6:5)

Detta är människans situation när hon på allvar ställs inför Guds helighet. Då är det inte längre några egna gärningar som duger. Inför Herrens helighet och avskildhet framstår bara vår stora synd, våra orena läppar, vår situation på jorden omgivna av folk med orena läppar. Därför är det alldeles omöjligt att tala om helgon som om det vore människor som för sina egna goda gärningars skull är värda att prisas och äras som helgon. Men hur kan vi då tala om helgon över huvud taget? Borde vi inte avskaffa Alla helgons dag?

Svaret får vi i fortsättningen hos Jesaja. En av seraferna (änglarna) flög fram till Jesaja med ett glödande kol med en tång från altaret. Med detta glödande kol rörde han vid Jesajas mun och sade: *”När detta har rört vid dina läppar är din skuld borttagen och din synd försonad.”* (Jes. 6:7).

Detta var en förebild för hur en människa blir försonad med Gud genom Kristi blod. Johannes döparen utropade om Kristus: *”Se Guds lamm, som tar bort världens synd!”* (Joh. 1:29). Och Paulus skriver till Korintierna: *”Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott oss försoningens ord.”* (2 Kor. 5:19) Så är det endast med Kristi blod, Kristi försoning som en människa kan bli frälst och i biblisk mening helig. Detta sker så genom *försoningens ord*. Den rätta heligheten består av att Kristus genom sin helighet och rättfärdighet övertäcker vår synd och skuld. Han *”tillräknar*

inte människorna deras överträdelser" står det. Jesus tog på sig straffet för våra synder och uppfyllde hela Guds lag i vårt ställe. Därför skänker han oss sin helighet medan han själv fick lida straffet för vår ohelighet.

När våra texter idag på "Alla helgons dag" talar om salighet är det alltså en salighet eller helighet endast för Kristi skull. Genom dopet och tron blir varje kristen iklädd Kristi rättfärdighet. Detta gör att Paulus i Romarbrevet kan hälsa de kristna med orden: *"Jag hälsar er alla Guds älskade som bor i Rom, hans kallade och heliga. Nåd vare med er och frid från Gud vår Far och Herren Jesus Kristus."* (Rom. 1:7).

Dessa saliga och heliga är alltså alla som i sanning tillhör den kristna kyrkan. Vilka dessa är känner endast Gud. Paulus skriver till Timoteus: *"Men Guds fasta grund består och har detta sigill: Herren känner de sina…"* (2 Tim. 2:19) Ingen annan än Gud själv vet vilka som i sanning har tron på Kristus i sina hjärtan och vilka som är hycklare. Då skulle man kunna tänka att det är omöjligt att veta var Kristi kyrka är. Men Gud har gett oss säkra kännetecken som vi ska hålla oss till. Det är löftet att överallt där Guds ord förkunnas rent och klart och sakramenten förvaltas i enlighet med Kristi instiftelse, där finns också Kristi kyrka. Jesaja säger: "Så ska det vara med ordet som går ut från min mun. Det ska inte komma tillbaka till mig förgäves utan att ha gjort vad jag vill och utfört vad jag sänt det till." (Jes. 55:11) Och om den kristna kyrkan skriver aposteln Paulus: *"Ni är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Kristus Jesus själv."* (Ef. 2:20) När vi går till Bibelns alla löftesord om att Gud skänker syndernas förlåtelse genom ordet, dopet, avlösningen och nattvarden kan vi vara övertygade om att det är där och endast där Kristus kallar människor till tro och frälsning. Därför ska vi anse dem som bekänner Kristi ord, så som det lärs i Bibeln, som sanna kristna. Paulus skriver också: *"Med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst."* (Rom. 10:10) Och några verser senare säger han: *"Alltså kommer tron av predikan och predikan genom Kristi ord."* (v. 17)

Nu skiljer Skriften tydligt mellan den sanna kyrkan och den falska. I vår text står det om den sanna kyrkan och de sanna helgonen:

"Saliga är ni som är fattiga, …ni som hungrar, … ni som gråter, … när människorna hatar er och när de utesluter er och hånar och smutskastar ert namn för Människosonens skull." Detta är Kristi sanna kyrkas villkor i världen. Där Guds ord förkunnas rent och klart kommer både djävulen och världen att rasa. Men då säger Jesus: "*Gläd er på den dagen och hoppa av glädje, för er lön blir stor i himlen. På samma sätt gjorde deras fäder med profeterna." (v. 23)*

Men om den falska kyrkan säger Jesus: "*Men ve er som är rika! Ni har fått ut er tröst. Ve er som är mätta nu! Ni kommer att hungra. Ve er som skrattar nu! Ni kommer att sörja och gråta. Ve er när alla människor talar väl om er! För på samma sätt gjorde deras fäder med de falska profeterna."* (v 24–26)

Jesus talar här inte om världens människor utan om de falska profeterna och sådana som lyssnar till dem. Detta sker när kyrkan visserligen framträder som Kristi kyrka, men med ett budskap som är förfalskat och förändrat. Så är det när kyrkan inte längre predikar på allvar om människans syndafördärv utan istället predikar om goda gärningar som en väg att nå himlen. Då blir budskapet sådant att kyrkans uppgift är att tillsammans med alla goda mänskliga krafter försöka förbättra villkoren i denna världen. Det är inte fel att vi här i världen som medborgare samverkar med alla goda krafter utifrån den naturliga lagen. Men kyrkans egentliga budskap måste vara att först predika lagen i dess fulla skärpa då all synd fördöms och alla människor måste stå som syndare inför Gud. Detta är lagens skarpa predikan. Men sedan måste också det sanna, bibliska evangeliet om Jesu försoning och uppståndelse ljuda rent och klart. Om inte detta budskap utgör centrum i kyrkans förkunnelse har hon blivit en falsk kyrka. Då får denna falska kyrka beröm av världen. Om detta säger Jesus: *Ve er som är rika…Ve er som är mätta … Ve er som skrattar… Ve er när alla*

människor talar väl om er! (v 24–26). En sådan förvärldsligad förkunnelse gör att världen ger kyrkan beröm. Istället för att avslöja synden kommer en sådan kyrka att ständigt kompromissa med vad som passar i tiden. Då kan man också prisa sådana som framträder som stora och märkliga helgon, både i samtiden och i historien. Men de som kallas helgon måste prövas efter sin bekännelse. De som höll fast vid Guds ord och lärde rätt om synd och nåd, om himmel och helvete, om syndernas förlåtelse och evig salighet ska vi prisa som rätta helgon. Men de var i regel föraktade och har inte fått stor ära av världens människor. De sanna helgonen är alla sådana kristna som nu och i historien har levt i sin dagliga kallelse i tro, hopp och kärlek. Herren känner vilka dessa är, och vi får tacka Gud för dem.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.